

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

для підготовки здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти

м. Кропивницький – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до дисципліни
3. Мета і завдання дисципліни
4. Формат дисципліни
5. Результати навчання
6. Обсяг дисципліни
7. Ознаки дисципліни
8. Пререквізити
9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання
10. Політика дисципліни
11. Навчально-методична карта дисципліни
12. Система оцінювання та вимоги
13. Рекомендована література

Назва курсу	<p style="text-align: center;">ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА</p>
<p style="text-align: center;">ВИКЛАДАЧ</p>	
 <p>E-mail: grti2012@gmail.com</p>	<p>Грінка Тетяна Іванівна, кандидат економічних наук, доцент Автор понад 60 наукових та навчально-методичних праць. <u>Провідний лектор з дисциплін:</u> <i>«Аудит і оцінювання управлінської діяльності», «Аудит персоналу», «Корпоративне управління», «Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства», «Основи підприємництва», «Правові засади адміністративної діяльності», «Державне регулювання корпоративних відносин», «Стратегічне управління людськими ресурсами».</i></p> <p>Профайл викладача:</p> <p>http://femkntu.com.ua/index/kafedra_ekonomiki_praci_ta_menedzhmentu/0-17</p> <p>https://scholar.google.com.ua/citations?user=CDdT6y4AAAAJ&hl=uk http://moodle.kntu.kr.ua/my/index.php?lang=ru</p>
<p style="text-align: center;">Консультації</p>	<p>Очні консультації відповідно до графіку, затвердженого кафедрою економіки, менеджменту та комерційної діяльності Онлайн-консультації, за попередньою домовленістю, в робочі дні з 9.00 до 15 в режимі он-лайн-конференції</p>

2. АНОТАЦІЯ ДО ДИСЦИПЛІНИ

В курсі "Основи підприємництва " розглядаються об'єктивні основи формування та розвитку підприємницької діяльності. В логічній послідовності викладаються найбільш важливі кроки майбутнього підприємця - від появи та генерування підприємницької ідеї до формування стабільного, процвітаючого бізнесу. Матеріал адаптовано до умов господарювання сучасної України.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

2. Метою вивчення дисципліни «Основи підприємництва» є формування системи базових знань із організації, функціонування та правового регулювання підприємницької діяльності, а відтак формування підприємницького мислення.

Завдання вивчення дисципліни:

- з'ясувати місце дисципліни у навчальному процесі, розкрити її основну мету та визначити основні категорії підприємництва;
- дати чітке уявлення про загальнотеоретичні засади підприємництва;
- ознайомити із сучасним станом розвитку підприємництва та його проблемами;
- сформуванню у студентів цілісне бачення проблем підприємницької діяльності(підприємницькі ризики, безпека підприємницької діяльності, психологічні аспекти підприємництва);
- озброїти студентів навичками і вміннями, необхідними для організації власної справи;
- оволодіння навичками оцінювання ефективності підприємницької діяльності.

4. ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ:

Для денної форми навчання:

Викладання курсу передбачає традиційні лекційні заняття із застосуванням інтерактивних методів навчання, поєднуючи із практичними роботами та передбачає виконання завдань самостійної роботи.

Формат очний (offline / Face to face).

Для заочної форми навчання:

Під час сесії формат очний (offline / Face to face), у міжсесійний період – дистанційний (online).

5. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Вимоги до знань - В результаті вивчення дисципліни «Основи підприємництва» студент має отримати глибокі знання з управління власної справи. Вивчення дисципліни включає засвоєння теорії та практичну підготовку. Практична підготовка полягає у виконанні завдань, розв'язуванні ситуаційних завдань.

Вимоги до умінь - В результаті вивчення даного курсу студент має отримати навички самостійного творчого мислення, прийняття оптимальних бізнесових рішень, що забезпечують зростання прибутку та капіталу, стабілізацію підприємницької діяльності, підвищення добробуту його працівників і власників. Актуальним та доцільним є формування у студентів умінь щодо використання наукової, методологічної та спеціальної літератури та документації з курсу «Основи підприємництва».

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності;
- можливість проводити власні наукові дослідження, оцінку та узагальнення по діагностиці власної діяльності, ресурсного забезпечення, конкурентів, ринку на високому рівні;
- володіння навичками застосування аналітичного та методичного інструментарію для розуміння логіки прийняття господарських рішень різними суб'єктами організаційно-управлінської структури підприємства.

6. ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ:

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	28
практичні	14

самостійна робота	48
Підсумковий контроль (іспит)	
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	90

7. ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ:

Рік викладання	Семестр	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2024	6-7	3-4	вибіркова

8. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни "Основи підприємництва" значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: "Менеджмент", "Основи економічних теорій", "Соціально-психологічні аспекти в бізнесі"

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією та викладачами з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

10. Політика дисципліни

При організації освітнього процесу в Центральукраїнському національному технічному університеті студенти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору; Положення про рубіжний контроль успішності і сесійну атестацію студентів ЦНТУ; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

Академічна доброчесність:

Здобувач освіти повинен дотримуватися «Кодексу академічної доброчесності» (який визначає цінності, якими керуються учасники університетської спільноти Центральноукраїнського національного технічного університету і встановлює етичні норми відносин в академічному середовищі).

Відвідування занять

Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття за розкладом, не запізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Для проходження дисципліни необхідно мати конспект і зошит практичних занять. Працювати з навчальної та додатковою літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда по темі. Без особистої присутності здобувача підсумковий контроль не проводиться.

Поведінка на заняттях

Недопустимість: запізнень на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

11. Навчально - методична карта дисципліни

Тема	Форма діяльності (заняття)*лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Самостійна робота	Завдання, год
Тема 1. Природа бізнесу і його економічна основа. 1.1.Потреба виникнення бізнесу. 1.2.Родові ознаки бізнесу. 1.3.Бізнес і діло. 1.4.Стратегія і тактика бізнесу.	Лекція, ситуаційні справи	Презентація, навчальний посібник	8,15,18	Аналітична робота із статтями, що входять в наукометричні бази Scopus, WoS за тематикою лекцій, їх реферування до 1 сторінки кожна (8)	кросфорд
Тема 2. Економічна свобода і підприємництво. 2.1. Економічна свобода – основна умова розвитку бізнесу. 2.2.Рушійні сили бізнесу.	самостійна робота	Презентація, навчальний посібник	8,9,15,23		Кейс

<p>2.3. Підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання</p> <p>2.4. Суб'єкти бізнесу.</p> <p>2.5. Підприємницький, споживчий, трудовий та державний бізнес.</p>					
<p>Тема 3. Формування структур підприємницького бізнесу.</p> <p>3.1. Принципи та умови організації підприємницького бізнесу.</p> <p>3.2. Обмеження в здійсненні бізнесу.</p> <p>3.3. Підприємництво як організаційна структура бізнесу.</p> <p>3.4. Основні форми бізнесу та їх класифікація.</p> <p>3.5. Малий бізнес. Партнерство. Корпоративне підприємництво.</p>	<p>Лекція, дискусія</p>	<p>Презентація ,навчальний посібник, методичні вказівки</p>	<p>2,3,6,9,12,17,26</p>	<p>Презентаційна робота із представлення гарних практик організації підприємницького бізнесу.</p> <p>Опрацювання на вдосконалення підприємництва (1 good practice до кожного заняття) (12 год)</p>	<p>Кейси</p>
<p>Тема 4 Механізм створення бізнесу (власної справи)</p> <p>4.1. Ідея та види діяльності.</p> <p>4.2. Засновницькі документи та їх підготовка.</p> <p>4.3. Статутний фонд і його формування.</p> <p>4.4. Державна реєстрація.</p> <p>4.5. Припинення діяльності підприємств бізнесу.</p>	<p>Лекція, дискусія</p>	<p>Посібник, методичні вказівки, презентація</p>	<p>1,2,3,4,7,9,10,12,13,21, 24,27</p>	<p>Презентаційна робота із:</p> <p>1) створення бізнесу (власної справи)</p> <p>2) обґрунтування можливостей та обмежень свого проекту;</p> <p>3) пояснення суті ризиків;</p> <p>(12 год).</p>	<p>кейси</p>
<p>Тема 5. Формування підприємницького капіталу</p> <p>5.1. Підприємницький капітал: сутність і складові елементи.</p>	<p>Лекція, дискусія</p>	<p>презентація</p>	<p>1,7,9,10,11,25</p>		<p>кейси</p>

5.2.Формування початкового (стартового) підприємницького капіталу. 5.3.Джерела формування підприємницького капіталу.					
Тема 6. Договірні взаємовідносини і партнерські зв'язки у підприємстві. 6.1.Організація договірних взаємовідносин у бізнесі. 6.2.Формування умов договору підприємцем. 6.3.Партнерські зв'язки та організаційно-правова форма. 6.4.Напрямки і форми співробітництва партнерів.	Лекція, дискусія	Посібник, методичні вказівки, презентація	1,8,11,15		кейси
Тема 7. Організаційний менеджмент і планування підприємницької діяльності. 7.1.Організація управління підприємством. 7.2.Система планування підприємницької діяльності. 7.3.Бізнес-план: сутність, призначення і методологія розробки.	Лекція, дискусія	Методичні вказівки, презентація	11,13,14,15,16 ,19,20,22,26,28	Презентаційна робота із: 1) складання бізнес-плану 2) організації управління підприємством (14 год)	кейси
Тема 8 Страхування та управління ризиками в бізнесі 8.1. Визначення ризику в бізнесі.	Лекція, дискусія	Презентація , методичні вказівки	6,10,20,21	<u>Аналітична робота</u> із статтями, що входять в наукометричні бази Scopus, WoS за тематикою	кейси

8.2. Страхування від втрат в бізнесі. 8.3. Страхування комерційних ризиків. 8.4. Керування ризиками в бізнесі.				лекцій, їх реферування до 1 сторінки кожна (6 год)	
Тема 9. Організація інфраструктури бізнесу 9.1. Елементи інфраструктури бізнесу 9.2. Організація банківської інфраструктури бізнесу 9.3. Біржова інфраструктура в бізнесі. 9.4. Митна система в інфраструктурі бізнесу 9.5. Податкова система в інфраструктурі бізнесу. 9.6. Система арбітражу в інфраструктурі бізнесу.	Лекція, дискусія	Посібник, методичні вказівки, презентація	1,12,15,17		кейси
Тема 10. Організація фінансового забезпечення бізнесу 10.1. Організація фінансування бізнесу 10.2. Організація фінансового обслуговування бізнесу 10.3. Кредитування бізнесу	Лекція, дискусія	Посібник, методичні вказівки	1,7,10,21,24, 28	<u>Аналітична робота</u> із статтями, що входять в наукометричні бази Scopus, WoS за тематикою лекцій, їх реферування до 1 сторінки кожна (12 год.)	кейси
Тема 11. Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності. 11.1.Методичні основи аналітичної оцінки ефективності підприємництва. 11..2.Формування і обчислення показників ефективності підприємницької діяльності. 11.3.Визначення ефективності створення та	Лекція, дискусія	Посібник, методичні вказівки,	1,7,9,20,24	Опрацювання додаткової інформації по основам основи аналітичної оцінки ефективності підприємництва (8 год)	кейси

діяльності спільних виробничих підприємств.					
---	--	--	--	--	--

12. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<i>Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів, і рейтингу з атестації (залік) – 50 балів.</i>
Вимоги до письмової роботи	<p><i>Впродовж семестру кожен магістрант має підготувати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>есе на запропоновану тему;</i> - <i>розрахунково-аналітичну роботу, що стосується розробки та впровадження системи стратегічного управління людськими ресурсами в керовану структуру підприємства або регіону, спрямовану на ефективний розвиток;</i> - <i>кейс.</i> <p><i>Усі письмові роботи мають бути подані до початку заліково-екзаменаційної сесії. Відсутність письмових робіт не допустима. У разі дистанційного навчання, письмові роботи подаються на електронну пошту викладачеві. Усі письмові роботи перевіряються на антиплагіат.</i></p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність усіх письмових робіт.

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Колоквіум за теоретичними темами	20
Комплексне практичне індивідуальне завдання	30
Залік (теми 1 - 8) – тести, завдання, кейси	50

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	82-89	добре
C	74-81	добре
D	64-73	задовільно
E	60-63	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

13. Рекомендована література:

Основна

1. Господарський Кодекс України N21-22, ст.144 із змінами та доповненнями згідно № 2592-VI(2592-17) від 07.10.2010//rada.gov.ua.
2. Закон України "Про акціонерні товариства" документ 514-VI із змінами та доповненнями//<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.
3. Закон України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю", 2018, № 13, ст.69) //<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.
4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», 2003, № 31-32, ст.263) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.
5. Кодекс України з процедур банкрутства. 2019, № 19, ст.74) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
6. Акіліна О.В. Пасічник В.Г. Основи підприємництва (навчально-методичний комплекс). Навчальний посібник.–К.: Центр навчальної літератури 2006.–176с.
7. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. посіб.-2-ге видання. -К.:Центр учбової літератури, 2010.-488 с.
8. Донець Л.І. Основи підприємництва. Навчальний посібник.–К.: ЦУЛ. 2006.–20с.
9. Колот В.М. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура: Начальний посібник / В.М.Колот, І.М.Репіна, О.В.Щербина. - К.: КНЕУ, 2009. -444 с.

10. Кондрашихін А.Б., Пепа Т.В. Теорія та практика підприємницького ризику. Навчальний посібник. —К.: Центр учбової літератури, 2009. —224 с.

11. Макаренко С.М., Олійник М.Н. «Бізнес-планування». Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» рівня вищої освіти «бакалавр». Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. – 224 с.

12. Мельников А.М. Основи організації бізнесу [Текст]: навч. посіб./ за заг. ред. А.М.Мельникова [А.М.Мельников, О.А.Коваленко, Н.Б.Пондяк]-К: "Центр учбової літератури", 2013.-200с.

13. Мошек Г.Є., Ковальчук М.М., Поканєвич Ю.В. та ін. Менеджмент: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2016. 551 с.

15. Мочерний С.В. Устенко О.А. Чеботар С.І. Основи підприємницької діяльності: Посібник. –К.: Видав. центр «Академія» 2003.–280 с.

16. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: [навч. посібник для внз] К. : Центр учб. літ., 2016. 560 с.

17. Основи бізнесу: навчальний посібник/ Доброва Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.

18. Основи бізнесу: Навч. посібник/ За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця, К.В.Романчук. –2-ге вид., доп і перероб.–Житомир: ПП „Рута—, 2004.–543с.

19. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.А. Мазаракі; Харків: Фоліо, 2014. 846 с.

20. Петрашко Л. П. Корпоративна відповідальність: кроскультурні моделі та бізнес-практики: монографія/ Л. П. Петрашко. –К.: КНЕУ, 2013.

21. Створення власного бізнесу [Електронний ресурс]: навч. посібник / А. М. Колот, Г. О. Швиданенко, та ін. — К. КНЕУ, 2017. — 311с.

Допоміжна

22. Барроу К., Барроу П., Браун Р. Бізнес-план: практ. посіб. : Пер. 34-го англ. вид. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2005. 434 с.

23. Кучеренко В.Р., Доброва Н.В., Квач Я.П., Осіпова М.М. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань) Навч. посіб. / За ред. В. Р. Кучеренка.—К.: Центр учбової літератури, 2010.—176 с.

24. Круш П.В., Поліщук С.В. Оцінка бізнесу: Навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 264 с.

25. Основи бізнесу. Практичний курс: збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань : навчальний посібник / ред. В. Р. Кучеренко. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 175 с.

26. Савіна Н. Б. Основи підприємництва та маркетингу : навч. посіб. / Н. Б. Савіна, А. М. Костюкевич. – Рівне : НУВГП, 2013. – 210 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/1646>

27. Самолюк Н. М. Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку в Україні / Н. М. Самолюк // Вісник НУВГП. Економіка : зб. наук. праць. – Рівне : НУВГП, 2016.– Вип. 1(73). – С. 135-142. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/4447>

28. Тарасюк Г. М. Бізнес-план: Розробка, обґрунтування та аналіз: навч. посіб. Київ : Каравела, 2006. 280 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. <http://www.liga.kiev.ua>
3. <http://search.ligazakon.ua>.
4. <http://buhgalter911.com>.
5. <http://ua-info.biz/legal/basesi/ua>
6. <http://www.nbu.gov.ua>
7. <http://www.nibu.factor.ua>
8. <http://www.google.com.ua>
9. <http://www.rada.gov.ua>
10. <http://www.minfin.gov.ua>
11. <http://www.ukrstat.gov.ua>